

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Mengelmoes

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 9 januari 2023

Samenvatting

Samenvatting

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 12 december 2022 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie op peuteropvang Mengelmoes (POV Mengelmoes). Voorschoolse educatie wil zeggen dat er extra aandacht is voor peuters die dat nodig hebben, zoals de peuters met een risico op een (taal)achterstand. Bij dit onderzoek is op uitnodiging van de onderwijsinspectie een GGD inspecteur betrokken geweest.

De reden voor dit onderzoek is dat wij in 2022 de kwaliteit van de voorschoolse educatie op kinderdagverblijven en de peuteropvang in Nederland in beeld brengen. We noemen dit onderzoek het themaonderzoek kwaliteit voorschoolse educatie 2022. Deze peuteropvang maakt deel uit van de steekproef die we hebben getrokken. Deze samenvatting is geschreven voor ouders en andere belangstellenden.

In hoofdstuk drie van dit rapport geven wij een waardering voor de verschillende onderdelen die belangrijk zijn voor voorschoolse educatie. Wij noemen dit standaarden. Per standaard beschrijven we wat goed gaat op de peuteropvang en wat nog beter kan.

Wat gaat goed?

De pedagogisch medewerkers houden rekening met wat de peuters nodig hebben. Zij werken met een programma waarin de brede ontwikkeling van de peuters centraal staat. Zij stimuleren de peuters op het gebied van taal, rekenen, gedrag en bewegen. De pedagogisch medewerkers gebruiken veel taal, zodat de peuters steeds nieuwe woorden leren. De peuteropvang is ingericht met veel speel- en ontdekhoeken, er is voor de peuters veel te zien en te spelen.

De pedagogisch medewerkers kunnen goed inschatten wat een peuter nodig heeft en geven extra aandacht wanneer dat nodig is. Ze spelen mee in de hoeken en de sfeer in de groep is erg prettig. Ook zorgen zij ervoor dat de ouders weten hoe het met hun peuter gaat. De informatie die zij hebben, dragen zij over aan de basisschool wanneer de ouders daarvoor toestemming hebben gegeven.

De samenwerking met de basisschool is goed. De leraren van de school en de pedagogisch medewerkers overleggen veel met elkaar.

**Kinderopvangorganisatie:
Peuteropvang Mengelmoes**

LRK-nummer: 195835967

Totaal aantal doelgroeppeuters: 24

Ook bereiden zij samen de thema's voor en doen zij sommige activiteiten samen. Ook de samenwerking met andere instanties zoals het consultatiebureau is goed.

Wat kan beter?

De inspectie is zich ervan bewust dat in deze tijden van personeelskrapte niemand aan het onmogelijke gehouden kan worden, dus ook de peuteropvang. We waarderen de situatie op de peuteropvang Mengelmoes en waarderen de afwegingen die de houder heeft gemaakt en de maatregelen die de houder neemt of heeft genomen om de kwaliteit zo goed mogelijk te garanderen. Ook nemen wij de effecten van de corona-pandemie in ogenschouw. Opgelopen achterstanden tijdens deze pandemie zijn niet overal even zichtbaar, maar in de praktijk zijn deze merkbaar doordat peuters die nieuw binnenkomen bij de peuteropvang in een aantal gevallen een significant andere uitgangspositie hebben dan voorheen.

Naast de punten die goed gaan zijn er ook punten die beter kunnen. Om de ontwikkeling en behoefte van de peuters goed te kunnen plannen is er naast het observatiesysteem ook een plan nodig waarin het aanbod en de (ontwikkelings-)doelen beschreven staan. Ook kunnen de pedagogisch medewerkers nadenken over welke (eind-)doelen de peuters zouden moeten behalen aan het eind van hun periode op de peuteropvang. Op die manier kan er beter toegewerkt worden naar een (betere) start op de basisschool. Om de kwaliteit van de peuteropvang steeds te verbeteren zijn er concrete doelen nodig. Ook zouden de pedagogisch medewerkers en de leidinggevende meer kunnen nadenken over waar de peuteropvang over vier jaar zou moeten staan en welke doelen dan bereikt zijn.

Tot slot willen wij de houder en de medewerkers van Mengelmoes stimuleren om naast de ouderactiviteiten ook de medezeggenschap op de locatie meer inhoud te geven.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het kwaliteitsonderzoek	5
2.	Hoofdconclusie en vervolg	6
3.	Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie	7
4.	Reactie van de houder	12

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De Inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal peuteropvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie, de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op POV Mengelmoes.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2021 voorschoolse educatie en het primair onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groep(en), documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers, kindcoach en locatiemanager. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de locatiemanager, pedagogisch medewerkers, kindcoach, basisschooldirectie en de houder van de kinderopvangorganisatie.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- K** Kan beter
- V** Voldoende
- G** Goed

2. Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op peuteropvang Mengelmoes.

Conclusie

We waarderen de kwaliteit van de voorschoolse educatie op peuteropvang Mengelmoes als Voldoende. De meeste standaarden zijn voldoende. De standaard Samenwerking (OP6) hebben we gewaardeerd met Goed en een enkele standaard is gewaardeerd als 'Kan beter'.

Context

Peuteropvang Mengelmoes is onderdeel van de Stichting Kinderopvang Roermond. De locatie heeft twee stamgroepen, met elk ongeveer 15 á 16 peuters. Van deze groep peuters heeft bijna 80% een vve-indicatie. De peuteropvang is gehuisvest in het gebouw van basisschool Mozaïek, waarmee nauw wordt samengewerkt. Het overgrote deel van de peuters stroomt door naar deze basisschool, wanneer zij de leeftijd van vier jaar bereikt hebben.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De locatie voldoet aan de basisvoorwaarden voorschoolse educatie.

Vervolgtoezicht

Wij verwachten van de houder/locatie dat in het tweede kwartaal van 2023 de geconstateerde verbeterpunten zijn hersteld.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven we per kwaliteitsgebied de waarderings- en de resultaten van het onderzoek op POV Mengelmoes.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling	•		
OP3 Pedagogisch-educatief handelen		•	
OP6 Samenwerking			✍

Ontwikkelingsproces

OP1. Aanbod

De standaard aanbod waarden we als Voldoende.

De pedagogisch medewerkers van de peuteropvang gebruiken een vve-methode. Hiermee stimuleren zij de ontwikkeling van de peuters op het gebied van taal, rekenen, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de motoriek. Het aanbod bereidt de peuters voor op de start in groep 1 van de basisschool.

De pedagogisch medewerkers richten de ruimte uitdagend in, er is veel te zien en te doen voor de peuters. In de inrichting zien we dat er aandacht is voor het thema waaraan gewerkt wordt. Het is mooi om te zien dat het thema niet alleen in de thema-gebonden activiteiten terugkomt, maar ook tijdens het vrij spel met de peuters. Er wordt gespeeld in diverse hoeken, er is een thematafel, een verteltafel en er zijn verschillende spel- en ontwikkelingsmaterialen.

OP2. Zicht op ontwikkeling

De standaard zicht op ontwikkeling waarden we als Kan beter.

De pedagogisch medewerkers volgen de ontwikkeling van de peuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden met behulp van een gestandaardiseerd observatie-instrument. Ze gaan na waar de ontwikkeling van een peuter stagneert en wat mogelijke verklaringen zijn. De voorschool gebruikt de observatiegegevens bij iedere evaluatie van een thema om het aanbod en de aanpak bij te stellen als dat nodig is. Zij gebruiken hierbij afstemming naar drie 'niveaus'. Het aanbod voor de grote groep is het uitgangspunt. Er kan gedifferentieerd worden voor peuters die een aangepast aanbod

nodig hebben, voor kinderen die meer of minder aankunnen.
De pedagogisch medewerkers bespreken hun bevindingen op vaste momenten in het jaar met de ouders.

Naast deze positieve punten zijn er onderdelen die beter kunnen. Veel van de doelen en aanpak per kind zit 'in de hoofden' van de pedagogisch medewerkers. Dit getuigt natuurlijk van deskundigheid, maar is tegelijk kwetsbaar omdat de borging hiermee ontbreekt. Het is belangrijk om het plannend aanbod en de wijze van begeleiding vast te leggen in documenten en beleid.

Een andere constatering is dat enkele vve-peuters een individueel plan van aanpak hebben en andere vve-peuters niet. Er is bij enkele peuters voor een individueel plan gekozen omdat de ondersteuning die nodig is voor hen complexer is dan bij de andere peuters. Niet helemaal duidelijk is op basis van welke criteria er dan overgegaan wordt op een individueel plan van aanpak. Het is dan ook van belang hier meer structuur in aan te brengen en voor alle vve-peuters een planmatig aanbod te hebben, gebaseerd op ontwikkelingslijnen en concrete doelen.

OP3. Pedagogisch-educatief handelen

Tijdens het onderzoek hebben we samen met de GGD-inspecteur ook het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers geobserveerd.

De standaard pedagogisch-educatief handelen waarden we als Voldoende.

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een warm en veilig klimaat in de groep. Zij zijn volop bezig met het aanleren van basale gedragsregels en werken hard om de routines steeds duidelijk te maken. Toch heerst er rust in de groep en structureren de pedagogisch medewerkers het dagritme en het aanbod op zo'n manier dat peuters het zich eigen kunnen maken. We zien tijdens onze observaties dat de peuters zich veilig voelen en actief en betrokken zijn tijdens de opdrachten, het begeleide spel en vrij spel.

Ook zagen we dat de pedagogisch medewerkers zich tijdens de activiteiten richten op de brede ontwikkeling van de peuters, zij spelen mee met het spel en laten voorbeeldgedrag zien. Zij werken met behulp van tal van werkvormen aan de taalontwikkeling van de peuters.

Een aandachtspunt is het geven van feedback aan de peuters, zodat zij meer uitgedaagd worden om actief taalgebruik in te zetten.

OP6. Samenwerking

De standaard samenwerking waarderen we als Goed.

De leiding van de peuteropvang en de pedagogisch medewerkers werken samen met de basisschool door, bij de overdracht, informatie over de doelgroepeuters uit te wisselen. De voorschool geeft daarbij door welk vve-programma de peuter heeft gevolgd en hoe lang hij/zij dit gevolgd heeft. Er zijn afspraken over de wijze waarop ze de gegevens van de peuters aanleveren aan de basisschool. Voor de doelgroepeuters is sprake van een 'warme overdracht' van deze gegevens, mede doordat het observatie- en registratiesysteem één geheel is met de onderbouw van de basisschool.

De peuteropvang en de basisschool zorgen bovendien voor een doorgaande leerlijn van voor- naar vroegschoolse educatie. Er is een doorgaande lijn in het aanbod. De thema's worden in samenhang met de basisschool uitgekozen. Ook de zorg en ouderactiviteiten zijn onderwerpen waarin de peuteropvang en de school nauw samenwerken.

De peuteropvang ziet ouders als partner in het stimuleren van de ontwikkeling van hun kinderen en zij stemt haar activiteiten daar op af. De pedagogisch medewerkers betrekken ouders op verschillende manieren bij de ontwikkeling van hun peuter en stimuleren hen om thuis activiteiten te doen, bijvoorbeeld voorlezen. Zij informeren ouders voldoende over het thema. Daarbij geven ze ook aan welke woorden, liedjes en activiteiten aan bod gaan komen, zodat ouders hier thuis op in kunnen spelen.

Ook werkt de peuteropvang nauw samen met de ketenpartners, zoals het consultatiebureau en organisaties die specifieke ondersteuning kunnen bieden.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten	●		

Resultaten voorschoolse educatie

OR1. Ontwikkelingsresultaten

De standaard ontwikkelingsresultaten waarderen we als Kan beter.

Er zijn door de peuteropvang nog geen eigen doelen gesteld, noch op locatieniveau noch voor de individuele peuters, voor de verschillende ontwikkelingsgebieden, die passen bij de kenmerken van de peuters. Wel zijn de pedagogisch medewerkers steeds in gesprek met de basisschool om de overgang naar groep 1 vloeiend te laten verlopen

en zo te kunnen bepalen op welk ontwikkelingsniveau de peuters doorstromen.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg	•		
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

Kwaliteitszorg en ambitie

KA1. Kwaliteitszorg

De standaard kwaliteitszorg waarden we als Kan beter.

De houder van de peuteropvang heeft in haar pedagogisch beleidsplan opgeschreven wat ze met de voorschoolse educatie wil bereiken op de peuteropvang. De GGD houdt hier jaarlijks toezicht op.

Er zijn een aantal plannen aanwezig. Er is een locatieplan en een jaarwerkplan, waarin beschreven staat welke activiteiten er door het jaar heen plaats zullen vinden. Echter ontbreekt het hier nog aan een heldere visie en concrete doelen. In de hele kwaliteitscyclus zien we wel een eerste aanzet, maar missen we nog een gestructureerde aanpak waarin bijvoorbeeld ook de evaluatie en borging zijn verankerd. Zo is de kwaliteit van het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers nog niet in beeld gebracht en ontbreekt een gericht ouderbeleid.

KA2. Kwaliteitscultuur

De standaard kwaliteitscultuur waarden we als Voldoende.

De leiding en de pedagogisch medewerkers werken samen aan de verbetering van hun professionaliteit. Zij volgen verschillende vormen van scholing om hun kennis en vaardigheden uit te breiden. De leiding is zich bewust van de kwaliteitsslag die op de peuteropvang gemaakt kan worden en stuurt hier op. De inzet van een kindcoach stimuleert pedagogisch medewerkers hun handelen te versterken. De verantwoordelijkheidsverdeling is voor iedereen duidelijk. Er wordt gewerkt vanuit een integere en transparante kwaliteitscultuur. De pedagogisch medewerkers zijn zich bewust van de effecten van hun handelen en zij zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken.

KA3. Verantwoording en dialoog

De standaard verantwoording en dialoog waarden we als Voldoende.

De leiding van de peuteropvang verantwoordt zich aan de gemeente over het beleid ten aanzien van de vve. Denk hierbij aan de aantallen vve-peuters, het gebruikte vve-programma en het aantal maanden dat zij vve hebben gehad, voordat ze naar de basisschool gaan. We zien dat de peuteropvang de ouders betreft bij de activiteiten en hen informeert onder andere via een ouderportaal. Een aandachtspunt is de inrichting van een vorm van medezeggenschap. De peuteropvang heeft geen oudercommissie, waardoor (formele) medezeggenschap geen onderdeel is van de locatie. Wij stimuleren de houder en de leiding dan ook graag om alternatieve vormen van medezeggenschap te bedenken en uit te proberen.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Allereerst willen we aangeven dat wij de manier waarop het onderzoek is uitgevoerd als zeer prettig hebben ervaren. Tijdens het onderzoek was duidelijk merkbaar dat de inspecteur oog heeft voor de bijzonder pittige populatie van deze peuteropvang. De meeste peuters die deze locatie bezoeken hebben een VVE-indicatie. Het is goed om te lezen dat de samenwerking met de basisschool er uit springt, en dat we op dat punt de waardering “goed” hebben gekregen. Hier zijn wij heel trots op!

Er zijn door de organisatie en het team al veel stappen gezet, en we zien dit terug in het feit dat een groot aantal aspecten als “voldoende” wordt gewaardeerd.

De verwachting is dat door de verdere implementatie van het volgsysteem en het VVE-aanbod er op korte termijn ook zicht komt op concrete einddoelen voor de VVE-peuters. Dit zorgt voor een goede overgang naar groep 1.

Het werken met de observatiemethode Kijk! zal ook voor een controlecyclus PDCA gaan zorgen, waardoor evaluatie, bijstelling en borging gegarandeerd is.

Samen met school zullen we een langetermijnvisie opstellen, waarin de gezamenlijke werkwijze en de doelen met betrekking tot VVE zullen worden opgenomen.

Al met al zijn we zeer tevreden met dit rapport en helpt dit om ons VVE-aanbod verder door te ontwikkelen. Wij gaan ervan uit dat de aspecten die nu op “kan beter” zijn gewaardeerd, een volgende keer minimaal “voldoende” zullen zijn.

Bestuur KDV Mengelmoes

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

